

עפ"ג 57089/03/14 - עודי מחפוז נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
לפני כב' השופטים י' נועם, כ' מוסק ומ' בר-עם

עפ"ג 57089-03-14 עודי מחפוז נ' מדינת ישראל

עודי מחפוז

המערער

ע"י ב"כ עו"ד פראס דראושה

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ח' לומפ) בת"פ 31771-04-13. המערער הורשע בבית-משפט קמא, על-פי הודאתו, בעבירת גניבת רכב - לפי סעיף 413ב(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בגזר-הדין מיום 19.2.14 נידון המערער לתשעה חודשי מאסר בפועל, בצד מאסר על-תנאי. הודאתו של המערער ניתנה בגדרו של הסדר טיעון, לפיו הוגש נגדו כתב-אישום מתוקן. הסדר-הטיעון לא חל על העונש, אך הצדדים הסכימו להזמין תסקיר משירות המבחן.

2. על-פי עובדות הכרעת-הדין, הנסמכות, כאמור, על הודאתו של המערער, גנב המערער ביום 11.4.13 בשעות הבוקר, ברח' אבא אבן בירושלים, מכונית מסוג יונדאי "גטס". הוא התפרץ לרכב, שבר את המתנע, הניע את הרכב והחל בנסיעה לכיוון מחסום קלנדייה. כאשר הגיע עם הרכב אל המחסום וזוהה על-ידי המאבטחים, יצא המערער מהרכב והחל להימלט בריצה מהמקום. לאחר מרדף קצר, נתפס ונעצר.

3. מתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית משפט קמא, עולה כי המערער הנו בן 22, רווק, המגלה מחויבות כלפי אמו ובני משפחתו ומסייע בפרנסתם. אביו, שהוא תושב הרשות הפלסטינית, מעורב בפלילים ומרצה כיום עונש מאסר. עוד עולה מהתסקיר, כי המערער עזב את מסגרת בית-הספר לאחר שבע שנות לימוד בלבד, והוא אינו יודע קרוא וכתוב. מאז עזיבתו את מסגרת הלימודים, הוא עובד באופן מזדמן בשיפוצים. משפחתו סובלת ממצוקה כלכלית חמורה, ומתקיימת מהכנסותיהם של המערער ושל שניים מאחיו. קצינת המבחן מסרה, כי המערער מקבל אחריות חלקית

למעשיו, מטשטש את חומרת העבירה ומביע נזקקות לקבל סיוע במסגרת הליך טיפולי. היא התרשמה, כי העבירות בוצעו על-רקע אישיות בלתי בשלה ודימוי עצמי פגוע, זאת בשל היעדר דמות הורית סמכותית ומציבת גבולות. נוכח נסיבות אלו, ועל-רקע רצונו של המערער להשתלב בטיפול, המליצה קצינת המבחן להשית על עליו צו מבחן וצו שירות לתועלת הציבור.

4. בקביעת העונש ההולם, התייחס בית-משפט קמא, בין-השאר, לערך החברתי המוגן שביסוד העבירה - ההגנה על הרכוש, ובפרט ההגנה מפני גניבת כלי רכב, שהמחוקק מצא לנכון לקצוב בצדה עונש חמור של שבע שנות מאסר (ביחס לעבירת הגניבה הרגילה, שעונשה המרבי עומד על שלוש שנים). באשר לנסיבות ביצוע העבירה, הדגיש בית-משפט קמא כי מדובר בעבירה שקדם לה תכנון מוקדם, שכן המערער ידע כיצד להיכנס לרכב, לשבור את מערכת ההתנעה, להניע את הרכב, ואף לנהוג בו לכיוון שטחי הרשות הפלסטינית. כן התחשב בית-משפט קמא בנסיבות הימלטותו של המערער מאזור המחסום, עד למעצרו לאחר מרדף. בנוסף התחשב בית-משפט קמא בנזק בפועל שנגרם לרכב, וכן בנזק הרב יותר שעלול היה להיגרם לו השלים המערער את תוכניתו לחצות את המחסום ולהעביר את הרכב לשטחי הרשות הפלסטינית. בנסיבות אלה, ועל-רקע רמת הענישה הנהוגה בעבירות דומות (בפסיקה שהוזכרה על-ידי בית-משפט קמא), קבעה הערכאה הדיונית כי מתחם הענישה ההולם הוא מאסר בפועל לתקופה שבין תשעה חודשים לשנתיים.

בכל הנוגע לעונש המתאים, לא מצא בית-משפט קמא הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם, מטעמי שיקום; אם כי, מצא מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות של המערער ובתסקיר החיובי, לצורך קביעת העונש המתאים. לפיכך, ולאור הודאתו של המערער, גילו הצעיר, נסיבותיו האישיות והעובדה שהיה נתון בתנאים מגבילים במשך מספר חודשים - החליט בית-משפט קמא להטיל על המערער עונש מאסר בפועל ברף התחתון של מתחם הענישה ההולם; וגזר את דינו לעונשים שצוינו לעיל.

5. ב"כ המערער גורס, כי מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית-משפט קמא אינו הולם את נסיבות המקרה; ולשיטתו הרף התחתון של מתחם הענישה עומד על מאסר בעבודות שירות. בנסיבות אלו, ולנוכח העובדה שמדובר במעידה פלילית ראשונה ויחידה של צעיר כבן 21 בעת ביצוע העבירה, עתר הוא לחריגה לקולא מהמתחם האמור, לצורך שיקום, ולהסתפק בצו שירות לתועלת הציבור, כמומלץ על-ידי שירות המבחן. לחלופין, ביקש ב"כ המערער כי יושת על מרשו מאסר בעבודות שירות, ולא מאסר מאחורי סורג ובריח.

6. ב"כ המשיבה גורסת, כי אין להתערב בגזר דינו של בית-משפט קמא - לא בעניין מתחם הענישה, ולא בדבר קביעת העונש המתאים; זאת מן הטעמים שפורטו בגזר-דינה של הערכאה הדיונית.

7. הלכה היא, כי בית-המשפט לערעורים אינו גוזר מחדש את העונש, אלא בוחן את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית. התערבות בגזר-הדין תיעשה במקרה שבו נמצא כי נפלה בגזר-הדין טעות מהותית או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה. נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.14)); וכן ראו: ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.13); וע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 10).

8. לאחר שבחנו את טיעוני הצדדים, סבורים אנו כי דין הערעור להידחות. לא מצאנו כי נפלה טעות בעניין הענישה שנקבע על-ידי בית-משפט קמא, אשר הולם את מהות העבירה של גניבת רכב ונסיבות ביצועה, עת פרץ המערער לרכב, שבר את מנגנון ההתנעה, הניע אותו, נהג בו לעבר איזור הרשות הפלסטינית ונמלט מהרכב לאחר שהמאבטחים במחסום חשדו בו. סבורים אנו, כי אין מקום להתערב במתחם הענישה ההולם שנקבע על-ידי בי המשפט קמא, זאת לנוכח - חומרת המעשה והתעוזה העבריינית כפי שבאו לידי ביטוי בעבירה הנדונה; הנזק שמסבות גניבות כלי הרכב לבעלי כלי הרכב, לכלכלת המדינה ולביטחון הציבור; הצורך בהטלת ענישה מחמירה ומרתיעה במסגרת המאבק ב"מכת מדינה" זו; ורמת הענישה הנוהגת בעבירות דן (ראו למשל: עפ"ג (י-ם) 3614-01-13 מחמד אבו אלואליה נ' מדינת ישראל (29.5.13)). כמו כן סבורים אנו, כי אין במקרה שלפנינו נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות חריגה לקולא ממתחם הענישה ההולם, לצרכי שיקום. משכך, לא מצאנו עילה להתערב בעונש שהושת על המערער, שהנו כאמור ברף התחתון של מתחם הענישה ההולם, אשר הביא בחשבון את מכלול שיקולי הענישה הרלוונטיים, לחומרה ולקולא.

9. אשר על כל האמור לעיל, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לריצוי המאסר בפועל ביום 1.9.14 בשעה 09:00 בבית המעצר "ניצן" שבמתחם כלא איילון ליד רמלה.

המזכירות תמציא עותקים מפסק-הדין (באמצעות פקסימיליה) לפרקליטות, לסניגור ולשירות המבחן.

על הסנגור להודיע למערער.

ניתן היום, ד' בתמוז התשע"ד, 2 ביולי 2014, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

כרמי מוסק, שופט

יורם נועם, שופט